

Wouter Stapel

Klimaatstress

Het klimaat verandert. Dat betekent niet alleen zwaardere buien, maar ook hogere temperaturen en langere droge periodes. In rioleringsland is het al een tijd gebruikelijk om de 'stress', als gevolg van extreme neerslag, te verkennen. Een klimaatstresstest die alleen over water gaat, is echter een gemiste kans.

De relatie tussen riolering en openbare ruimte was natuurlijk altijd al sterk aanwezig. Die relatie is nóg belangrijker als door een bredere bril naar klimaatverandering en -adaptatie wordt gekeken. In het Manifest Klimaatbestendige Stad wordt opgeroepen een klimaatstresstest uit te voeren. Hoe die stresstest uit te voeren, is telkens maatwerk. In deze column schets ik, op basis van ervaringen bij enkele stresstesten, mijn gedachten hierbij.

Kansen en knelpunten

Ook voor een klimaatstresstest geldt dat je meer bereikt en partijen actiever betrokken krijgt, als je het niet alleen over problemen en knelpunten hebt, maar ook over kansen. En die kansen zijn er wel degelijk – bijvoorbeeld voor recreatie en toerisme. En misschien wel belangrijker: een klimaatstresstest nodigt nadrukkelijk uit om beleidsvelden en deskundigen bij elkaar te brengen, die in de dagelijkse praktijk zelden aan elkaar worden gekoppeld. De synergievoordelen die daarmee kunnen worden behaald, voor het bereiken van ieders doelen en het beperken van kosten, wegen al gauw op tegen de benodigde inspanningen.

Brede kijk

Een brede aanpak van een klimaatstresstest is nodig om synergiekansen in beeld te kunnen krijgen en te benutten. Maatregelen in en beheer van de openbare ruimte hebben namelijk consequenties voor vele beleidsvelden. Een paar voorbeelden:

- Stedelijk water: wat is de invloed op de waterkwaliteit als er door langdurige droogte nauwelijks doorspoeling is?
- Gezondheidszorg: wat betekent hittestress voor kwetsbare groepen en hoe kunnen groen en water daarin verlichting brengen?
- Groenvoorziening: kan de huidige aanplant tegen verwachte droogte en warmte? Hoe kan je met groen de hit-

testress beperken? En hoe kan je het beschikbare water optimaal voor het groen benutten?

- Wegen en openbare verharding: waar zijn werkzaamheden voorzien en hoe kunnen die worden aangepast om water vast te houden en wateroverlast en hittestress te beperken?
- Energie en duurzaamheid: door al in een vroeg stadium de impact van ingrepen in de openbare ruimte op energie en duurzaamheid mee te nemen bereik je meer.
- Onderwijs en voorlichting: je bereikt meer als burgers en bedrijven hun activiteiten ook in de context van klimaatverandering kunnen plaatsen. Dit begint al op school.
- Recreatie en toerisme: hoe kunnen kansen worden benut en nadelige effecten geminimaliseerd?

Van scan naar test

De problematiek en werkvelden die bij een klimaatstresstest zouden moeten worden meegenomen, nodigen uit om te verzanden in een veelheid aan informatie en details. Ik pleit er daarom voor om eerst een Klimaatstressscan uit te voeren. Met de binnen een gemeente – en eventueel er bij te betrekken partners – aanwezige parate kennis kan in een of twee sessies al een goed beeld worden verkregen van waarop gefocust moet worden en waar eventueel extra informatie nodig is. Vaak wordt geconstateerd dat daarna voor het grootste deel van de gemeente geen verdere uitwerking nodig is.

Niet extra, maar anders

Veelal betekent klimaatadaptatie dat er geen extra geld nodig is voor maatregelen en beheer, maar dat de openbare ruimte robuuster wordt door kleine aanpassingen in de plannen. Het motto 'Elke euro die je uitgeeft, is een kans is voor klimaatadaptatie' voorkomt dat je later spijt krijgt. Een volgende keer dat de openbare ruimte op de schop gaat, kan immers enkele decennia op zich laten wachten!